

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 28.6.2006
COM(2006) 348 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI UN DALĪBVALSTU VALDĪBU
PĀRSTĀVJIEM PADOMES SANĀKSMĒ**

**par Komisijai sniegtajām vadlīnijām Tirdzniecības, attīstības un sadarbības nolīguma
pārskatīšanai starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un
Dienvidāfrikas Republiku, no otras puses**

PASKAIDROJUMA RAKSTS

Tirdzniecības, attīstības un sadarbības nolīgumu (TASN) starp Eiropas Kopieni un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Dienvidāfrikas Republiku, no otras puses, parakstīja 1999. gada oktobrī, un no 2000. gada 1. janvāra to piemēroja pagaidu kārtā un daļēji. Pēc tam, kad visas puses nolīgumu ratificēja, tas pilnībā stājās spēkā 2004. gada 1. maijā.

TASN 103. pantā noteikts, ka piecus gadus pēc nolīguma stāšanās spēkā, to pārskata, lai ņemtu vērā citu vienošanos iespējamās sekas, kas var ietekmēt nolīgumu. Ar „citu vienošanos” autori bez šaubām ir domājuši Kotonū nolīgumu, kurš arī tika pārskatīts. TASN 18. pantā ir aicināts turpināt soļus tirdzniecības liberalizācijas procesu un tirdzniecības noteikumu pārskatīšanu, jo īpaši attiecībā uz muitas nodokļiem, kas piemērojami TASN „gaidīšanas saraksta” precēm, t.i., precēm, kurām nolīguma tirdzniecības liberalizācija ir ierobežota vai nav noteikta. Nolīguma 30. pantā ierosina paplašināt nolīguma darbības jomu un ietvert tajā pakalpojumu tirdzniecības liberalizāciju.

Nolīguma 97. panta 3. punktā noteikts, ka Sadarbības padome var pieņemt lēmumu attiecībā uz visiem TASN iekļautajiem jautājumiem, un saskaņā ar 106. panta 1. punktu Sadarbības padome ir pilnvarota pieņemt lēmumu par ikvienas Puses izvirzītajiem labojumiem. Lai veiktu piedāvāto pārskatīšanu, ir jābalstās uz šo noteikumu.

Komisija, dalībvalstis un Dienvidāfrikas Republika 2004. gadā pārskatīja TASN, uzmanību vēršot galvenokārt, bet ne tikai, uz tām nolīguma sadaļām, kuras tiek piemērotas daļēji. Šā pārskata rezultātā Sadarbības padome 2004. gada 23. novembrī pieņēma „Kopīgos secinājumus”, kuros noteiktas TASN pārskatīšanas galvenās pamatnostādnes. Kopīgajos secinājumos tostarp ir aicinājums pusēm risinot savstarpēju politisku dialogu, „iekļaut tajā viedokļu apmaiņu par jaunākajiem politiskiem jautājumiem tādiem kā masu iznīcināšanas ieroči, cīņa pret terorismu un starptautiskā krimināltiesā”, un tajos izteikts ieteikums „turpināt savstarpēju tirdzniecības liberalizāciju un to, ja iespējams, paātrināt, ņemot vērā abu pušu uzskatus, reģionālo dimensiju un grafiku pastāvīgām sarunām par ekonomikas partnerattiecību nolīgumu Dienvidāfrikā.

Pamatojoties uz kopīgajiem secinājumiem, Komisijas dienesti un dalībvalstu pārstāvji Padomes ĀKK darba grupā kopīgi apsprieda un precizēja TASN darbības jomu un pārskatīšanas iemeslu.

Komisijas dienesti veica ar TASN nolīgumu saistīto ieteikto labojumu vispārēju novērtējumu, kurā konstatēja, ka nolīgumā nav nepieciešams veikt būtiskas izmaiņas. Tomēr nolīgumu ir jāatjaunina, lai atspoguļotu pārskatītā Kotonū nolīguma jaunus politiskos un drošības noteikumus, plašāku tirdzniecības liberalizāciju, sadarbību ar tirdzniecību saistītās jomās, vides dimensijas stiprināšanu un dažu pantu par ekonomiku un citām sadarbības jomām atjaunināšanu.

Pēc sarunām ar Dienvidāfrikas iestādēm Komisija iesniegs Padomei galīgo tekstu Sadarbības padomes lēmuma formā saskaņā ar EK Līguma 300. panta 2. punkta otro daļu.

Tāpēc Komisija ierosina Padomei pieņemt pievienotās vadlīnijas TASN pārskatīšanai.

IEROSINĀTĀS VADLĪNIJAS TASN PĀRSKATĪŠANAI

1. IEVADS

Tirdzniecības, attīstības un sadarbības nolīgumu (TASN) starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Dienvidāfrikas Republiku, no otras puses, parakstīja 1999. gada oktobrī, un no 2000. gada 1. janvāra to piemēroja pagaidu kārtā un daļēji. Pēc tam, kad visas puses nolīgumu ratificēja, tas pilnībā stājās spēkā 2004. gada 1. maijā.

TASN 103. pantā noteikts, ka piecus gadus pēc nolīguma stāšanās spēkā, to pārskata, lai ņemtu vērā citu vienošanos iespējamās sekas, kas var ietekmēt nolīgumu. Ar citu vienošanos autori bez šaubām ir domājuši Kotonū nolīgumu, kurš arī tika pārskatīts.

TASN 18. pantā ir aicināts turpināt tirdzniecības liberalizācijas procesu un tirdzniecības noteikumu pārskatīšanu, jo īpaši attiecībā uz muitas nodokļiem, kas piemērojami TASN „gaidīšanas saraksta” precēm, t.i., precēm, kurām nolīguma tirdzniecības liberalizācija ir ierobežota vai nav noteikta. Nolīguma 30. panta 4. punktā noteikts, ka Sadarbības padomei „pakalpojumu tirdzniecības plašāka liberalizācija” ir jāizskata pirmajā pārbaudē, vēlākais piecus gadus pēc nolīguma stāšanās spēkā.

Komisijas, dalībvalstu un Dienvidāfrikas Republikas 2004. gadā veiktās TASN pārskatīšanas rezultātā Sadarbības padome 2004. gada 23. novembrī pieņēma „Kopīgos secinājumus”, kuros noteiktas TASN pārskatīšanas galvenās pamatnostādnes.

2. IEROSINĀTĀS PĀRSKATĪŠANAS MĒRĶIS

Tirdzniecības, attīstības un sadarbības nolīgums kopumā joprojām ir labs pamats sadarbībai starp parakstītājām pusēm. Pēdējo sešu gadu laikā neviena no pusēm nav izteikusi vēlmi tekstā veikt būtiskas izmaiņas.

Kā tas izteikts nolīguma 18., 30. un 103. pantā, pārskatīšanas mērķis ir izskatīt iespējamo plašāko tirdzniecības liberalizāciju un TASN ņemt vērā jaunākās starptautiskajās saistības, tostarp pārskatīto Kotonū nolīgumu, kā arī starptautiskās krimināltiesas un cīņas pret terorismu saistības. Pārskatīšana dod arī iespēju pastiprināt nolīguma vides dimensiju, tostarp preču tirdzniecības attīstības radīto ietekmi uz vidi, un atjaunināt dažu noteikumu formulējumu.

3. IETVERTIE JAUTĀJUMI

Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija ir konstatējusi, ka labojumos ir jāizskata šādi jautājumi:

- Preambulā jāiekļauj tieša norāde uz Tūkstošgades attīstības mērķiem.

- I sadaļā, kurai ir politiska dimensija, nolīgums ir jāpieskaņo Padomes noteikumiem, kuros paredzēts starptautiskajos nolīgumos paredzēts iekļaut atsauces uz cīņu pret terorismu, uz starptautisko krimināltiesu, uz masu iznīcināšanas ieroču neizplatīšanu un uz citām starptautiskām saistībām.
- II sadaļā par tirdzniecību un tās pielikumos plašāka tirdzniecības liberalizācija ir jāizskata saskaņā ar 18. pantu. Ir jāveic arī nelielas izmaiņas, lai atrisinātu atliktos tirdzniecības jautājumus.
- III sadaļā par jautājumiem, kas saistīti ar tirdzniecību, ir jāņem vērā izcelsmes noteikumi, pakalpojumu tirdzniecība, kā arī sadarbība un savstarpēja administratīva palīdzība muitas jautājumos.
- IV sadaļā par ekonomisko sadarbību ir jāizskata atjaunināts formulējums sadarbībai elektroapgādes, transporta, lauksaimniecības jomā un veselības aizsardzības un fitosanitāros jautājumos.
- V sadaļa par sadarbību attīstības jomā daži noteikumi attiecībā uz īstenošanu ir jāpieskaņo Komisijas jaunajai Finanšu regulai.
- VI sadaļā par sadarbību citās jomās ir jāizveido atjaunināts vai jauns formulējums attiecībā uz kultūras sadarbību, sadarbību tiesiskuma, brīvības un drošības jautājumiem un cīņu pret narkotikām, sadarbībai nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un organizētās noziedzības jomā. Turklāt ir jāpievieno noteikumi par sadarbību migrācijas jomā.
- VIII sadaļā ir jāuzlabo strīdu izšķiršanas sistēma, ciktāl tā attiecās uz tirdzniecību un ar tirdzniecību saistītiem jautājumiem, lai uzlabotu šīs sistēmas efektivitāti.

3.1. Tūkstošgades attīstības mērķi

Piedāvātā grozījuma mērķis

Apliecināt partneru apņemšanos pildīt šīs saistības un nodrošināt saskanību ar pārskatītā Kotonū nolīguma preambulu.

Piedāvātie labojumi

Pievienot apsvērumu par Tūkstošgades attīstības mērķiem

Attiecīgie noteikumi: preambula.

3.2. Drošības jautājumi

Piedāvātā grozījuma mērķis

Nodrošināt saskanību ar ES paustajām politiskajām saistībām par cīņu pret terorismu (Seviļas prezidentūras secinājumi (2002. gada 21.–22. jūnijs), sadarbību cīņai pret masveida iznīcināšanas ieroču izplatīšanu (Padomes 2003. gada 17. novembra secinājumi) un starptautiskās krimināltiesas atbalstu (2003. gada 16. jūnija Kopīgā nostāja 2003/444/KĀDP un Saloniku prezidentūras secinājumi, 2003. gada 19.–20. jūnijs). Saskaņot TASN ar pārskatīto Kotonū nolīgumu.

Piedāvātie labojumi

- ieviest tiesiski saistošu apņemšanos sadarboties cīņā pret masveida iznīcināšanas ieroču izplatīšanu, ņemot vērā ES politikas dokumentu par neizplatīšanas klauzulu ES attiecībās ar trešām valstīm;
- ieviest tiesiski saistošas apņemšanās cīnīties pret terorismu;
- preambulā sniegt atsauci uz „kopīgajām ES un ĀKK partneru saistībām attiecībā uz starptautisko tiesiskumu un cīņu pret nesodāmību” un Starptautiskās krimināltiesas Romas statūtiem, kas stājas spēkā 2002. gada 1. jūlijā, kā arī ieviest tiesiski saistošu apņemšanos sadarboties šajā jomā.
- ieviest tiesiski saistošu apņemšanos, lai novērstu algotņu darbības.

Attiecīgie noteikumi: preambula; I sadaļā jāiekļauj jauni noteikumi.

3.3. Politiskais dialogs

Piedāvātā grozījuma mērķis

Saskaņot 3. pantu (neizpildīšana) un 4. pantu (politiskais dialogs) ar pārskatīto Kotonū nolīgumu.

Piedāvātie labojumi

Iekļaut 3. panta 4. punktā saistības pirms „attiecīgu pasākumu” pieņemšanas risināt izsmeļošu dialogu, kā tas noteikts 4. pantā. Nolīguma 4. pantu ciešāk saskaņot ar Kotonū nolīguma pārskatītā teksta 8. pantu.

Attiecīgie noteikumi: 3. un 4. pants

3.4. Plašāka tirdzniecības liberalizācija

Piedāvātā grozījuma mērķis

Iekļaut jaunus noteikumus plašākai savstarpējai tirdzniecības liberalizācijai vai pastāvošo liberalizācijas grafiku paātrināšanai preču jomā (muitas nodokļi, kas piemērojami „gaidīšanas sarakstā” iekļautajām precēm), ņemot vērā noteikumus, par kuriem vienojās EK un Dienvidāfrikas Attīstības kopienas Ekonomikas partnerības nolīguma sarunās, kā arī abu pušu uzskatus. Nodrošināt šo noteikumu saskaņu ar tiem noteikumiem, par kuriem vienojās EK un Dienvidāfrikas Attīstības kopienas Ekonomikas partnerības nolīguma sarunās.

Konteksts / Risināmās problēmas

Abas puses apmainījās ar pilnīgiem dokumentiem, kuros bija izsmeļoši izklāstīti katras puses mērķi. Tajos ir izvirzīti divi mērķi:

- pirmais vērsts uz TASN uzlabošanu jomās, kurās saistības jau pastāv (galvenokārt preču tirdzniecība). Šī būs arī iespēja ieviest dažus nepieciešamus tehniskus labojumus pielikumos.

- otrs vērsts uz TASN darbības jomas paplašināšanu uz jomām, kuras pašlaik nav iekļautas vai ir daļēji iekļautas nolīgumā un varētu iekļaut saistības, kas dažās jaunās noteikumu jomās sniedz tālāk par PTO pieņemtajām.

Piedāvātie labojumi

Turpināt preču tirdzniecības liberalizāciju (pārskatīt neiekļautos izstrādājumus un paātrināt 11. līdz 15. un 17. pantā, kā arī attiecīgajos pielikumos noteiktos liberalizācijas grafikus). Ieviest jaunas tiesiski saistošas apņemšanās attiecībā uz drošības klauzulu (16. pants un 24.-26. pants).

Attiecīgie noteikumi: II sadaļa un I līdz VII pielikums, jo īpaši 11.-15. pants un 17. pants, kā arī 16. pants un 24.-26. pants.

3.5. Ar tirdzniecību saistīti jautājumi

Piedāvātā grozījuma mērķis

Iekļaut jaunas saistošas apņemšanās un veicināt sadarbību ar tirdzniecību saistītās jomās. Nodrošināt šo noteikumu saskaņu ar tiem noteikumiem, par kuriem vienojās EK un Dienvidāfrikas Attīstības kopienas Ekonomikas partnerības nolīguma sarunās.

Konteksts / Risināmās problēmas

Šīs saistības būs stimuls tādai tirgus pieejamībai reģionā, kas pamatojas uz noteikumiem. Tās uzņēmējiem nodrošinās papildu pārskatāmību un paredzamību, un noteikumu izpildāmību reģionā, kā arī stiprinās attīstību.

Piedāvātie labojumi

Iekļaut saistošas apņemšanās tādās jomās kā pakalpojumi (29.-30. pants), investīcijas (32.-34. pants), un jaunas saistības par valsts pasūtījumu (45. pants).

Sadarbība tiks pastiprināta un iespējamās papildu saistības attieksies arī uz tādām jomām kā intelektuālais īpašums (46. pants), konkurence (35.-39. pants), standartizācija un atbilstības novērtēšana un muiža (47.-48. pants). Attiecībā uz izcelsmes noteikumiem (28. pants un 1. protokols) varētu būt nepieciešama vairāku izstrādājumu izcelsmes noteikumu pārskatīšana attiecībā uz tarifu pozīciju ierobežoto skaitu.

Attiecīgie noteikumi: III sadaļa un 1. protokols.

3.6. Strīdu izšķiršana par tirdzniecību un ar tirdzniecību saistītiem jautājumiem

Piedāvātā grozījuma mērķis

Saskaņot strīdu izšķiršanas sistēmu ar jaunāko EK praksi, lai tādējādi uzlabotu tās efektivitāti.

Konteksts / Risināmās problēmas

TASN strīdu izšķiršanas noteikumi to apspriešanas laikā bija solis uz priekšu, taču tie vairs neatbilst standartiem, kas panākti ar jaunākajiem nolīgumiem. Saskaņā ar pašreizējo sistēmu saglabājas procesuālās bloķēšanas iespējas, un nav noregulēti svarīgi atbilstības aspekti.

Piedāvātie labojumi

Turpināt attīstīt strīdu izšķiršanas noteikumus, ciktāl tas attiecas uz tirdzniecību un ar tirdzniecību saistītiem jautājumiem, pievienojot TASN protokolu, kurā būs sīki izklāstīti strīdu izšķiršanas principi un procedūras.

Attiecīgie noteikumi: 104. pants.

3.7. Noteikumi par ekonomisko sadarbību

Piedāvātā grozījuma mērķis

Saskaņot dažu noteikumu formulējumu ar pašreizējo pieeju un EK politiku.

Konteksts / Risināmās problēmas

Vienošanās par TASN tika noslēgta 90-o gadu beigās. Dažos jautājumos EK politika un pieeja ir turpinājusi savu attīstību. Daudzi no piedāvātajiem labojumiem ir nenozīmīgi vai tehniski, un to dēļ nevajadzētu labot nolīgumu. Taču tā kā citās jomās ir nepieciešami labojumi, šī ir iespēja atjaunināt dažus noteikumus. Nozīmīgāki labojumi ir piedāvāti attiecībā uz veselības aprūpes un fitosanitāriem jautājumiem, kas izrādās ir nozīmīgs tirdzniecības šķērslis, un tādēļ ir nepieciešama pastiprināta sadarbība.

Piedāvātie labojumi

Piedāvātie labojumi attiecas uz veselības aprūpes un fitosanitāriem jautājumiem, elektroapgādi, kalnrūpniecību, transportu, sadarbību pasta jomā un tūrismu. Nolīguma 61. pantā aplūkoti veselības aprūpes un fitosanitārie jautājumi, kā arī sadarbība lauksaimniecības jomā. Tiek piedāvāts 61. pantu sadalīt divās daļās, 61. pantā liekot uzsvāru uz vidi un 61.a pantā īpašu vērību pievēršot sadarbībai veselības aprūpē un fitosanitāros jautājumos. Attiecībā uz transportu tiek piedāvāts sadalīt 59. pantu, kurā 59.a pants īpaši attieksies uz sadarbību jūras transporta jomā. Nolīguma 55. pants par „Informācijas sabiedrību – telekomunikāciju un informācijas tehnoloģijām” ir jāatjaunina, lai cita starpā ņemtu vērā tehnoloģiju attīstību, Pasaules augstākā līmeņa sanāksmes par informācijas sabiedrību secinājumus un EK un Dienvidāfrikas pētniecības tīklu savstarpējo savienošānu. Mazāk nozīmīgas izmaiņas attiecas uz sadarbību elektroapgādē, īpaši uz energoefektivitātes kāpināšanas politikas un tehnoloģijas sekmēšanu, kā arī uz tīro akmeņogļu tehnoloģiju, sadarbību pasta jomā, kalnrūpniecību un tūrismu. Turklāt ir jāizskata daudzu šo noteikumu ietekme uz vidi.

Attiecīgie noteikumi: 56. līdz 61. pants.

3.8. Sadarbība attīstības jomā

Piedāvātā grozījuma mērķis

Daži noteikumi attiecībā uz īstenošanu ir jāsaskaņo ar Padomes jauno Finanšu regulu un ar regulas priekšlikumu par sadarbību attīstības jomā¹ vai ar līdzvērtīgu likumdošanas instrumentu, tiklīdz tas ir pieņemts.

Konteksts / risināmās problēmas

TASN ir ietverti vairāki īstenošanas noteikumi sadarbības attīstības jomā, kurus Kopienas Finanšu regula ir atcēlusi. Faktiski tie netiek piemēroti. Šie noteikumi ir jāpielāgo, jo vispārējā Finanšu regula attiecas uz visām jomām.

Piedāvātie labojumi

Pārskatīt tos noteikumus, kuri ir atcelti ar Finanšu regulu.

Attiecīgie noteikumi: V sadaļa.

3.9. Sadarbība citās jomās

Piedāvātā grozījuma mērķis

Pastiprināt dažu noteikumu formulējumu ar pašreizējo pieeju un ES politiku. Nostiprināt noteikumus tādos jautājumos kā tiesiskums, brīvība un drošība, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana, narkotikas un migrācija.

Konteksts / risināmās problēmas

Vienošanās par TASN tika noslēgta 90-o gadu beigās. Dažos jautājumos EK politika un pieeja ir turpinājusi savu attīstību. Kultūras sadarbības noteikumus varētu atjaunināt, ņemot vērā daudzpusējās saistības. Cīņa pret narkotikām un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana ir ietvertas vienā pantā, atspoguļojot tā laika pieeju. Tā kā pašlaik šie divi jautājumi tiek uzskatīti par saistītiem, taču arī nošķirti, noteikumi būtu jāsadala divos atsevišķos pantos ar atjauninātu formulējumu, kurā būtu iekļauta arī terorisma finansēšana. Ir jāpievieno jauni noteikumi par cīņu ar organizēto noziedzību un cīņu pret terorismu, kā arī par sadarbību migrācijas jomā. Ir jāpieņem noteiktāks un atjaunināts noteikumu par vidi formulējums. Ir jāizskata pārskatītās iespējas pastiprināt sadarbību vides, sociālo jautājumu, informācijas, preses un audiovizuālo plašsaziņas līdzekļu, datu aizsardzības un veselības jomās.

---

¹ COM(2004) 629.

Piedāvātie labojumi

Nolīguma 85. pantā iekļaut atsauci uz UNESCO konvenciju par kultūras izpausmju aizsardzību un veicināšanu, īpaši attiecībā uz tās ratifikāciju un īstenošanu. Sadalīt 90. pantu divās daļās, kurā 90.a pants attieksies uz nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu. Pievienot jaunus noteikumus par iepriekš minēto tēmu. Atjaunināt 84., 86. līdz 89., 91. un 92. panta formulējumu.

Attiecīgie noteikumi: VI sadaļa, 84. līdz 92. pants.